

SXEDIO.E54

9.1.1923: ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΕΠΤΑ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΗΚΑΝ "ΕΠΤΑΔΙΚΟΙ". Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΛΟΥΝ ΤΟ ΛΑΟ ΣΕ ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Στις αρχές του **1923** ενώ η Κύπρος συγκλονιζόταν από την άρνηση των Βρετανών να παραχωρήσουν στους Έλληνες Κυπρίους την Ένωση με την Ελλάδα μετά το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και ενώ οι Έλληνες Κύπριοι οργανώνονταν σε Πολιτική Οργάνωση και συνέστειναν Εθνικό Συμβούλιο που έπαιρναν αποφάσεις για αποχή από κάθε συνεργασία με την τοπική Κυβέρνηση, ο Υπατος Αρμοστής Στήβενσον προχώρησε στις αποφάσεις του και προκήρυξε αναπληρωματικές εκλογές για τη συμπλήρωση των επτά κενών εδρών του Νομοθετικού που παρέμεναν κενές από τις εκλογές του Νοεμβρίου του **1921**.

Στη Βουλή εκπροσωπείτο η Χριστιανική κοινότητα, με δύο μόνο βουλευτές, τους Μαρωνίτες ιερωμένους Τσιρίλλη και Τριανταφυλλίδη που είχαν ανακηρυχθεί βουλευτές χωρίς εκλογές, όταν οι Έλληνες Χριστιανοί είχαν μποϊκοτάρει τις εκλογές.

Ο Αρμοστής είχε κινηθεί στο παρασκήνιο και όταν σιγουρεύθηκε ότι υπήρχαν άλλοι Έλληνες Χριστιανοί, πέραν του κύκλου των παλαιοπολιτικών και του Εθνικού Συμβουλίου, που θα ήσαν διατεθειμένοι να διεκδικήσουν τις επτά έδρες στη Βουλή, προκήρυξε νέες εκλογές στα τέλη του **1922**.

Η αντίδραση της Εκκλησίας, του Εθνικού Συμβουλίου και της Πολιτικής Οργάνωσης που είχαν συσταθεί το Νοέμβριο του **1921** με στόχο, όπως αναφερόταν στο δεύτερο άρθρο του καταστατικού της Πολιτικής Οργάνωσης "η επιδίωξις της απελευθέρωσης της Κύπρου διά της ενώσεως αυτής μετά της μητρός Ελλάδος" ήταν η συνέχιση της αποχής.

Εγγραφε η "Ελευθερία" στις **7/20** Δεκεμβρίου **1922**:

"Το (Εθνικόν) Συμβούλιον επίσης απησχόλησε το

ζήτημα της στάσεως του Ελληνικού Κυπριακού λαού απέναντι της προκηρύξεως συμπληρωματικών εκλογών προς πλήρωση των επτά κενών εδρών του Νομοθετικού Συμβουλίου. Μετά μακράν και λεπτομερή συζήτησιν το Συμβούλιον απεφάσισεν ότι επ' ουδενί λόγω δέον να υποβληθώσιν Ελληνικάί υποψηφιότητες εις τας προκηρυχθείσας συμπληρωματικάς εκλογάς και ανέθεσεν εις επιτροpeίαν την σύνταξιν διαγγέλματος του Εθνικού Συμβουλίου προς τον Κυπριακόν Λαόν, δι' ου να εκτίθενται οι λόγοι, οι οποίοι ήγαγον το Συμβούλιον εις την περί αποχής απόφασιν, να καλήται δε ο Λαός προς το συμφέρον του, να συμμορφωθή προς την απόφασιν του Συμβουλίου".

(Μεταγλώττιση)

Το (εθνικό) Συμβούλιο επίσης απασχόλησε το ζήτημα της στάσης του ελληνικού κυπριακού λαού απέναντι στην προκήρυξη συμπληρωματικών εκλογών για πλήρωση των επτά κενών εδρών του Νομοθετικού Συμβουλίου. Υστερα από μακρά και λεπτομερή συζήτηση το Συμβούλιο αποφάσισε ότι με κανένα λόγο δεν πρέπει να υποβληθούν ελληνικές υποψηφιότητες στις συμπληρωματικές εκλογές που έχουν προκηρυχθεί και ανέθεσε σε επιτροπή τη σύνταξη διαγγέλματος του Εθνικού Συμβουλίου προς τον Κυπριακό λαό με το οποίο να εκτίθενται οι λόγοι, οι οποίοι οδήγησαν το Συμβούλιο στην απόφαση για αποχή, να καλείται δε ο λαός προς το συμφέρον του να συμμορφωθεί προς την απόφαση του Συμβουλίου.

Ομως, ενώ η Εκκλησία και η Πολιτική Οργάνωση αποφάσιζαν να τηρήσουν αποχή από τισ εκλογές, αρκετοί άλλοι Έλληνες Κύπριοι παρουσιάστηκαν πρόθυμοι να ζητήσουν την ψήφο του λαού και να εκλεγούν στο Νομοθετικό. Συνολικά βρέθηκαν 14 υποψήφιοι για πλήρωση των επτά εδρών.

Οι υποψήφιοι αυτοί ήσαν, σύμφωνα με την "Ελευθερία" (17/30 Δεκεμβρίου 1922):

ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ-ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Γ.

Λουκαΐδης από τον Αστρομερίτη, Σωκράτης Μιχαηλίδης από την Ευρύχου, Χ" Ευτύχιος Χ" Προκόπη από τη Δευτερά και Ν. Συμεωνίδης από τη Μόρφου.

ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ- ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ: Οδυσσέας Ευρυβιάδης από τη Λάρνακα, Μιχαήλ Τιγγίρης από τα Λεύκαρα, και Ιωάννης Θ. Φωτιάδης από την Καρπασία.

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΛΕΜΕΣΟΥ-ΠΑΦΟΥ: Σωκράτης Μυριανθόπουλος και Ηλίας Ηλιάδης από τη Λεμεσό, Ιωάννης Κωνσταντή από την Τσάδα Πάφου, Λάμπρος Χριστοδούλου από τον Άγιο Αθανάσιο, Παπαχαράλαμπος Θεοδώρου και Χ" Στυλλής Χ" Γεωργίου από τη Λόφου και Νικόλαος Σολωμού από τον Δωρό.

Ήδη από την ημέρα της υποβολής των υποψηφιοτήτων τρεις υποψήφιοι είχαν ανακηρυχθεί βουλευτές. Αυτοί ήσαν οι υποψήφιοι στο εκλογικό διαμέρισμα Λάρνακας- Αμμοχώστου Οδυσσέας Ευρυβιάδης, (μετέπειτα δημοσιογράφος και γνωστός με το ψευδώνυμο Γουάϊτσον) Μιχαήλ Τιγγίρης από τα Λεύκαρα και Ιωάννης Θ. Φωτιάδης από τον Άγιο Θεόδωρο Καρπασίας.

Οι εκλογές στα άλλα διαμερίσματα προγραμματίστηκαν για τις **9 Ιανουαρίου 1923**.

Ενώ πλησίαζαν οι εκλογές η Επαρχιακή Επιτροπή της Εθνικής Οργάνωσης στη Λευκωσία με ανακοίνωση της στις **21/3 Ιανουαρίου 1923** καλούσε το λαό να μη προσέλθει στις κάλπες για να ψηφίσει.

Ανέφερε η επιτροπή στην ανακοίνωση της με σύνθημα "Μακριά από τις κάλπες" που ήταν σύμφωνη με τις αποφάσεις της Πολιτικής Οργάνωσης και του Εθνικού Συμβουλίου:

"Προς τους Έλληνας ψηφοφόρους.

Την προσεχή Τρίτην καλείσθε να εκλέξετε ένα βουλευτήν όπως παρακαθήση μετά των δύο Μαρωνιτών διά την εκλογικήν περιφέρειαν Λευκωσίας-Κυρηνείας.

Γνωρίζετε βεβαίως όλοι την απόφασιν του Κυπριακού λαού κατά την Παγκύπριον Συνέλευσιν. Γνωρίζετε ακόμη και την απόφασιν του Εθνικού

Συμβουλίου περί αποχής από τας εκλογάς αυτάς. Είναι πράγματι θλιβερόν ότι ευρέθησαν 4 άτομα τα οποία κατεδέχθησαν να υποβάλωσιν υποψηφιότητας περιφρονούντες την γνώμην του Ελληνικού Λαού της Νήσου.

Τώρα μένει εις σας να αποδείξετε ότι οι τέσσαρες αυτοί κύριοι δεν αντιπροσωπεύουν κανέναν άλλον παρά τους εαυτούς των. Και θα το αποδείξετε εάν όλοι μέχρις ενός απόσχητε της ψηφοφορίας.

Μακράν από τας κάλπας.

Αυτό πρέπει να είναι το σύνθημα μεταξύ μας. Εάν δεν μεταβήτε να ψηφίσετε θα αποδείξετε ότι αποδοκιμάζετε το ανελεύθερον Νομοθετικόν και ότι αισθάνεσθε ότι είσθε άξιοι καλυτέρας τύχης. Μη πλανηθήτε από κακάς εισηγήσεις. Μη παρασυρθήτε εις τας κάλπας διά να ψηφίσετε τον ένα ή να μαυρίσετε τον άλλον. Διά την υπόθεσιν μας δεν κάμνουν καμμίαν διαφοράν τα πρόσωπα. Ο Κυπριακός Λαός κατεδίκασεν εν τη συνειδήσει του το Νομοθετικόν, όπως είνε συγκεκριτημένον, όχι πρόσωπα. Προσέξατε διότι εκείνοι που θα πλανηθούν και θα υπάγουν να ψηφίσουν δεν θα είναι ολιγώτερον αξιοκατάκριτοι από εκείνους που έβαλαν υποψηφιότητας. Ακούσατε την φωνήν της αγαπημένης μας πατρίδος, η οποία εξορίζει όλους μας να με ίνωμεν μακράν από τας κάλπας".

(Μεταγλώττιση)

"Την προσεχή Τρίτη καλείσθε να εκλέξετε ένα βουλευτή για να παρακαθήσει με τους δύο Μαρωνίτες για την εκλογική περιφέρεια Λευκωσίας-Κυρήνειας.

Γνωρίζετε βεβαίως όλοι την απόφαση του Κυπριακού λαού κατά την Παγκύπρια Συνέλευση. Γνωρίζετε ακόμη και την απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου για αποχή από τις εκλογές αυτές. Είναι πράγματι θλιβερό ότι βρέθησαν 4 άτομα τα οποία κατεδέχθησαν να υποβάλουν υποψηφιότητες περιφρονούντες τη γνώμη του Ελληνικού Λαού της Νήσου.

Τώρα μένει σε σας να αποδείξετε ότι οι τέσσερις αυτοί κύριοι δεν αντιπροσωπεύουν κανέναν άλλο παρά τους εαυτούς τους. Και θα το αποδείξετε εάν όλοι μέχρις ενός απόσχετε από τη ψηφοφορία.

Μακριά από τις κάλπες.

Αυτό πρέπει να είναι το σύνθημα μεταξύ μας. Εάν δεν μεταβείτε να ψηφίσετε θα αποδείξετε ότι αποδοκιμάζετε το ανελεύθερο Νομοθετικό και ότι αισθάνεσθε ότι είσθε άξιοι καλύτερας τύχης. Μη πλανηθείτε από κακές εισηγήσεις. Μη παρασυρθείτε εις τες κάλπες για να ψηφίσετε τον ένα ή να μαυρίσετε τον άλλο. Για την υπόθεση μας δεν κάμνουν καμιά διαφορά τα πρόσωπα. Ο Κυπριακός Λαός κατεδίκασε στη συνείδηση του το Νομοθετικό, όπως είναι συγκροτημένο, όχι πρόσωπα. Προσέξτε διότι εκείνοι που θα πλανηθούν και θα πάνε για να ψηφίσουν δεν θα είναι λιγώτερο αξιοκατάκριτοι από εκείνους που έβαλαν υποψηφιότητες. Ακούσετε τη φωνή της αγαπημένης μας πατρίδας, η οποία εξορίζει όλους μας να μείνουμε μακριά από τις κάλπες".

Οι εκλογές απέδειξαν ότι νίκησαν και οι τρεις παρατάξεις δηλαδή οι υποψήφιοι, η Πολιτική Οργάνωση και ο Αρμοστής. Κι' αυτό γιατί οι υποψήφιοι εκλέγηκαν στο Νομοθετικό, η Πολιτική Οργάνωση κατόρθωσε να κρατήσει το λαό κατά **92%** μακριά από τις κάλπες και ο Αρμοστής κατόρθωσε να βρει ανθρώπους για να συμπληρώσει το Νομοθετικό.

Η προσέλευση του κόσμου ήταν ελάχιστη, αλλά ήταν ικανή για να στείλει τους πλειοψηφίσαντες στη Βουλή που αποκλήθηκαν "Επταδικοί" (από τον αριθμό επτά των εκλεγέντων) κι' έτσι συνέχιζαν να είναι γνωστοί για πολλά χρόνια.

Η εφημερίδα "Ελευθερία" έδινε στις **31/13** Ιανουαρίου τους εξής χαρακτηριστικούς αριθμούς:

Στη Λευκωσία ψήφισαν **34** άνθρωποι, στην Κυθραία **6**, στο Δάλι **48**, στα Πέρα **340**, στη Μόρφου **481**, στη Λεύκα **242**, στο Παλαιχώρι **62** στην Κερύνεια **33**, και στη Λάπηθο **6**.

Συνολικά πρόσθετε η εφημερίδα από τους 1982 ψηφοφόρους προσήλθαν στις κάλπες μόνο οι 1225.

Από αυτούς πήραν:

1. Γ. ΛΟΥΚΑΙΔΗΣ 324 λευκές και 978 μαύρες.
2. Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ: 415 Λευκές και 839 μαύρες
3. Χ" ΕΥΤΥΧΙΟΣ Χ" ΠΡΟΚΟΠΗΣ: 866 λευκές και 387 μαύρες.
4. Ν.ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ: 1 λευκή και 5 μαύρες

Με βάση τα αποτελέσματα ο Χ" Ευτύχιος Χ" Προκόπη εξελέγη βουλευτής του διαμερίσματος Λευκωσίας-Κερύνειας.

Παρόμοια προσέλευση ψηφοφόρων παρουσιάστηκε και στο εκλογικό διαμέρισμα Λεμεσού- Πάφου όπου σύμφωνα με την ίδια εφημερίδα (28/10 Ιανουαρίου 1923):

"Κατά την παρελθούσαν Πέμπτην διενηργήθησαν αι προαγγελθείσαι βουλευτικά εκλογαί Λεμεσού- Πάφου, άνευ ουδενός ενδιαφέροντος και ουδεμιάς ζωηρότητος και τούτο ως εκ της μη προσελεύσεως αρκετών ψηφοφόρων εις τας κάλπας. Πολλοί χωρικοί δεν εψήφισαν διόλου θεωρήσαντες αφ' εαυτών τελείως άσκοπον και μάλλον επιβλαβή την εξάσκησιν του δικαιώματος των. Ενδιαφέρον υπέρ της ψηφοφορίας έδειξαν μονον η Λόφου και το Κοιλάνιον και χωρία τινά της Αυδήμου Λεμεσού. Εις τα λοιπά χωρία ουδεμία εδείχθη εκ μέρους των κατοίκων προθυμία διά το ζήτημα των εκλογών".

(Μεταγλώττιση)

"Κατά την παρελθούσα Πέμπτη έγιναν οι προαγγελθείσες βουλευτικές εκλογές Λεμεσού-Πάφου, χωρίς κανένα ενδιαφέρο και καμιά ζωηρότητα και αυτό λόγω της μη προσέλευσης αρκετών ψηφοφόρων στις κάλπες. Πολλοί χωρικοί δεν ψήφισαν καθόλου αφού θεώρησαν εντελώς άσκοπη και μάλλον επιβλαβή την εξάσκηση του δικαιώματος τους. Ενδιαφέρον υπέρ της ψηφοφορίας έδειξαν μόνο η Λόφου και το Κοιλάνι και κάποια χωριά της Αυδήμου Λεμεσού. Στα υπόλοιπα

χωριά καμμιά προθυμία δεν επιδείχθηκε από μέρους των κατοίκων για το ζήτημα των εκλογών".

Στις εκλογές ψήφισαν μόνο **1219** ψηφοφόροι ή ποσοστό **8%** και εκλέγηκαν κατά σειράν οι Λάμπρος Χριστοδούλου, Ηλίας Α. Ηλιάδης και Χατζηστυλλής Χατζηγεωργίου.

Η αντίδραση του Εθνικού Συμβουλίου ήταν άμεση. Μετά τις εκλογές συνήλθε και αποφάσισε να αποβάλει από την Εθνική Οργάνωση όλους όσους είχαν υποβάλει υποψηφιότητα στις εκλογές και όσους εργάστηκαν για την εκλογή τους.

Σε διάγγελμα του μάλιστα προς τον Κυπριακό λαό το Εθνικό τόνιζε ότι ουδέποτε οι επτά εκλεγέντες θα αναγνωρίζονταν ως αντιπρόσωποι του λαού στο Νομοθετικό.

Τονιζόταν στο διάγγελμα στις **8** Ιανουαρίου **1923** σύμφωνα με την εφημερίδα "Ελευθερία" στις **11/24** Ιανουαρίου **1923**:

"Τους ούτως εκλεγέντας και παρακαθημένους εις τοιούτον Νομοθετικόν, το Εθνικόν Συμβούλιον δι'ομοφώνου αυτού αποφάσεως αποκόπτει της Πολιτικής Οργανώσεως της Κύπρου ως ανάξια αυτής μέλη και παραδίδει εις την λαϊκήν περιφρόνησιν και την αδέκαστον ετυμηγορίαν της Ιστορίας. Το Εθνικόν Συμβούλιον αισθάνεται την υποχρέωσιν να διαβιβάση προς τον λαόν τα συγχαρητήρια αυτού και η Κυπριακή Εκκλησία της ευλογίας αυτής, διότι τα **92%** των εκλογέων απέσχον των καλπών, εκ των προσελθόντων δε η μεγάλη πλειονοψηφία εμαύρισε τους υποψηφίους. Το γεγονός τούτο αποτελεί σπουδαιοτάτην απόδειξιν δι' όσους δεν θέλουν να εθελοτυφλούν και να ψεύδωνται ότι ο λαός έχει βαθυτάτην συναίσθησιν της αδικίας ην επιτελεί εις βάρος αυτού η ξένη Κυβέρνησις αδιαφορούσα περί της τύχης και των αληθών της πατρίδος ημών συμφερόντων. Ουδείς βεβαίως Ελλην θα αναγνωρίση ως αντιπροσώπους αυτού ανθρώπους ους απέστειλαν εις το Νομοθετικόν ελάχιστοι παραπλανηθέντες και η προς τους οποίους περιφρόνησις θ' αποτελέση αρκετήν εκδήλωσιν των

φρονημάτων και ιδεών σας (...) Ο λαός σας αντιληφθή την κατάσταση η οποία πράγματι είναι και οποία εδημιουργήθη υπό ανθρώπων δουλοφρόνων. Ημείς υπείκοντες εις την φωνήν του λαού και την απόλυτον ανάγκην όπως περιωθή η φιλοτιμία του τόπου και προστατευθώσιν ει δυνατόν τα εν κινδύνω ευρισκόμενα ζωτικά αυτού συμφέροντα ετοιμάζομεν σχετικόν υπόμνημα προς τον έντιμον επί των Αποικιών Υπουργόν, απηυθύνθημεν δε προς τους εν Αγγλία πολυτίμους φίλους της Κύπρου διαφωτίζοντες αυτούς καταλλήλως περί της καταστάσεως".

(Μεταγλώττιση)

Αυτούς που εκλέγηκαν και παρακάθονται σε τέτοιο Νομοθετικό το Εθνικό Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση του αποκόπει από την Πολιτική Οργάνωση της Κύπρου ως ανάξια μέλη της και παραδίδει στη λαϊκή περιφρόνηση και την αδέκαστη ετυμηγορία της Ιστορίας. Το Εθνικό Συμβούλιο αισθάνεται την υποχρέωση να διαβιβάσει προς το λαό τα συγχαρητήρια του και η Κυπριακή Εκκλησία τις ευλογίες της διότι τα 92% των εκλογών απέσχαν από τις κάλπες, από δε εκείνους που προσήλθαν, η μεγάλη πλειονοψηφία εμαύρισε τους υποψηφίους. Το γεγονός αυτό αποτελεί σπουδαιότατη απόδειξη για όσους δεν θέλουν να εθελοτυφλούν και να ψεύδονται ότι ο λαός έχει βαθύτατη συναίσθηση της αδικίας την οποία επιτελεί σε βάρος του η ξένη Κυβέρνηση που αδιαφορεί για την τύχη και τα αληθινά συμφέροντα της πατρίδας μας. Κανένας βεβαίως Έλληνας δεν θα αναγνωρίσει ως αντιπροσώπους του ανθρώπους τους οποίους απέστειλαν στο Νομοθετικό ελάχιστοι που έχουν παραπλανηθεί και η περιφρόνηση προς αυτούς θα αποτελέσει αρκετήν εκδήλωση των φρονημάτων και ιδεών σας (...) Ο λαός σας αντιληφθεί ποια κατάσταση υπάρχει και έχει δημιουργηθεί από ανθρώπους δουλόφρονες. Ημείς υπακούοντες στη φωνή του λαού και την απόλυτη ανάγκη όπως περιωθεί η φιλοτιμία του τόπου και να προστατευθούν, εάν είναι δυνατό, τα ευρισκόμενα σε κίνδυνο ζωτικά του συμφέροντα

ετοιμάζομεν σχετικό υπόμνημα προς τον έντιμο υπουργό Αποικιών, απευθυνθήκαμε δε προς τους πολύτιμους φίλους της Κύπρου στην Αγγλία διαφωτίζοντες τους κατάλληλα για την κατάσταση".

Ετσι η Εθναρχία συνέχισε την πολιτική της αποχής, παρά τις νέες εκλογές, ενώ οι εκλεγέντες άρχισαν να βλέπουν σιγά, σιγά την πραγματικότητα και τι επιδίωκε η Βρετανία με τη συνεργασία τους.